

Ungdomsundersøkelser

Av Inger Eide Robertson

Også i år har vi foretatt flere ungdomsundersøkelser ute i kommunene. Våre funn sammenfaller med funn fra andre undersøkelser og nasjonale tall: Ungdommene både røyker og drikker mindre enn tidligere.

I 2009 har vi gjennomført og ferdigstilt ungdomsundersøkelse i tre kommuner, to fra Rogalandsregionen og en i en annen del av landet. Det betyr at vi til sammen har svar fra 5637 ungdommer fordelt på ungdoms- og videregående skole. Disse tre kommunene har foretatt kartlegging av rusituasjonene blant ungdom over lenger tid, og sitter dermed på verdifull kunnskap om sider ved ungdomslivet. Ut fra dette datamaterialet er det blant annet mulig å følge eventuelle endringer i ungdommens bruk av alkohol, røyk og snus.

Det er påpekt fra flere hold at man ser en tendens til minkende bruk av alkohol blant ungdom. Dette er en utvikling som også vi finner i tallmaterialet fra våre undersøkelser. Gjennom spørreundersøkelsene som er foretatt i flere kommuner, kan man konstatere at andelen ungdommen som opplyser at de *aldri* har prøvd alkohol, går opp, og ligger nå rett under 50 % blant ungdomsskoleelevene. Til sammenlikning var andelen på 39 % i snitt for de tre kommunene i 2003. Denne tendensen finner vi også blant ungdommene på videregående skole.

For å nyansere bilde av ungdommers bruk og omgang med alkohol, ble ungdommene spurt om hvor store mengder alkohol de konsumerer når de bruker alkohol. En viktig dimensjon ved dette spørsmålet er å se på forskjellen mellom kjønnene. Tall fra en av kommunene viser at av de ungdommene som opplyser at de drikker 1-3 ganger i måneden eller oftere, svarer 59 % av guttene og 35 % av jentene på ungdomsskolen at de drikker 7 "drinker" eller mer, når de drikker alkohol. Sammenlikner vi svarandelen på dette spørsmålet med undersøkelser fra 2001, finner vi kun mindre, og ikke signifikante endringer. Det ser altså ut for at forskjellen mellom guttene og jentene på rapportert mengde, i "våre" kommuner, holder seg stabilt mellom tidsrommet 2001 og 2009. Dette er et viktig funn, da vi også vet at jenters bruk av alkohol har økt mest sett over en lenger tidsperiode. Forsøksvis kan vi da antyde at jenter fremdeles har et stykke igjen for å nå opp til guttene, og at dette ser ut til å holde seg noenlunde stabilt.

Oppsummert kan vi konkludere med at hyppighet for bruk av alkohol går ned, samtidig som konsumert mengde alkohol blant de som bruker alkohol, ser ut til å være stabil innefor samme tidsperiode. En faglig diskusjon er om vi i større grad ser tendenser til polarisering i ungdommens bruk av alkohol, ved at de relativt få som bruker alkohol, konsumerer økende mengder. Senere kartlegging vil kunne belyse dette.

Spørreskjemaet inneholder også spørsmål om hjemmeregler for bruk av alkohol. På tross av at nasjonale målinger viser en økende bruk av alkohol blant foreldre, holdes det fast på reglene for bruk av alkohol for barna. For de aller fleste ungdommene gjelder regelen om 18-års aldersgrense, noe som ungdommen selv i stor grad er enig i.

På spørsmålet om ungdommens røykevaner svarer de fleste "Nei har aldri prøvd". Sett over tid, viser tallmaterialet en fortsatt nedgangene i andelen ungdommer som røyker fast, hvilket også er i tråd med nasjonale tall. Eksempelvis er det fra en av kommunene 74 % av elevene i

ungdomsskolen som oppgir at de aldri har prøvd røyk, mens 5 % oppgir at de røyker fast. I kontrast til dette, opplyste 10 % av ungdomsskoleelevene i 2001 fra samme kommune, at de røykte fast.